

Kulttuuri

Kimmo Nevalainen esimies 010 230 8171
Suomen Kimmo Nevalainen 010 230 8172
kulttuuri@karjalainen.fi
etunimi.sukunimi@karjalainen.fi

MUSEOT

Guggenheimin sijaan ehdotetaan kuoppaa meressä

Hyvinvointivaltiomuseo. Kuoppa meressä, joka on amfiteatteria muistuttava museo. Museoiden kesäfestivaali, joka on yhtälö nykyisistä Helsingin museoista. Esimerkiksi nämä ovat ehdotuksia The Next Helsinki-ideakilpailussa, jossa etsittiin vaihtoehtoja Helsinkiin Eteläsaatan tontille kaavailulle Guggenheim-museolle.

Kilpailuun tuli 217 ehdotusta yli 40 maasta. Raati valitsi niistä kahdeksan ideaa.

Perinteisen museorakennuksen sijaan kilpailuun haluttiin projekteja, joissa taide kytkeytyy laajasti urbaaniin elämään. Järjestäjien mukaan tarkoitus on laajentaa kulttuurikeskustelua.

KONSERTIT

Olli Mustonen konsertoi Nurmeksessa

Pianisti **Olli Mustonen** konsertoi Nurmeksessa tänään. Konsertti alkaa Nurmee-talon Hannikaisen salissa kello 19.

Mustonen saapuu nyt neljättä kertaa Nurmekseseen esiintymään. Konsertin ohjelmassa on viisi **Sergei Prokofjevin** sonaattia pianolle. Mustosella on meillä laaja Prokofjev-projekti, johon Nurmeksessa kuultava konserttikiin liittyy. Hän muun muassa levyttää kaikki viisi pianokonserttoa Radion sinfoniaorkesterin kanssa.

Mustonen saapuu nyt neljättä kertaa Nurmekseseen esiintymään. Konsertin ohjelmassa on viisi **Sergei Prokofjevin** sonaattia pianolle. Mustosella on meillä laaja Prokofjev-projekti, johon Nurmeksessa kuultava konserttikiin liittyy. Hän muun muassa levyttää kaikki viisi pianokonserttoa Radion sinfoniaorkesterin kanssa.

Mustonen saapuu nyt neljättä kertaa Nurmekseseen esiintymään. Konsertin ohjelmassa on viisi **Sergei Prokofjevin** sonaattia pianolle. Mustosella on meillä laaja Prokofjev-projekti, johon Nurmeksessa kuultava konserttikiin liittyy. Hän muun muassa levyttää kaikki viisi pianokonserttoa Radion sinfoniaorkesterin kanssa.

KUOROLAULU

Joensuun Mieslaulajat kolmansia Madetoja-kilpailussa

Voittoa tavoittelemaan lähtenyt Joensuun Mieslaulajat joutui tyytymään jaettuun kolmannen sijan VI Kansainvälisen Leevi Madetoja -mieskuorokilpailun kansallisessa sarjassa. Niin kuin *Karjalainen* eilen uutisoi, kansallisen sarjan voitto meni Ouluun mieskuoro Pohjan Laululle. Toiseksi si-

joutui Karjalan Laulu-Veikot Lappeenrannasta ja kolmannen palkinnon joensuulaisten kanssa jakoi Etelä-Pohjanmaan Mieslaulajat Jussit Seinäjoelta. Edellisessä Leevi Madetoja -kilpailussa Espoossa 2010 joensuulaiset olivat niin ikään kansallisessa sarjassa kolmannella sijalla.

Myytit heräävät henkiin

Teatteri: Niina Miettinen kirjoitti kotiseutukaipuussaan näytelmän Joensuun kaupunginteatteriin.

HELSINKI
Kimmo Nevalainen

Pihakuudesta se lähti. Sukutilalla oli puu, joka vuosikymmenien aikana kasvoi niin kuin niillä on tapana. Osa perheestä oli sitä mieltä, että se pitää kaataa; myrskykellissä se saattaisi kaatua talon päälle. Niina ei pitänyt ajatuksesta, hän oli leikkinyt puun juurella lapsena. Niina jäi vähemmistöön. Puu päätettiin pistää nurin, ja päiväksi valikoitui pitkäperjantai vuonna 2013.

– Minua ärsytti niin paljon, että jäin siltiin kirjoittamaan. Ehkä en silloin ajatellut, että sieltä lähtee kaikki tulemaan, Niina eli kirjailija **Niina Miettinen** sanoo.

Se kaikki on *Kuusenkaatajaiset*-näytelmä, joka saa Joensuun kaupunginteatterissa ensi-iltansa runsaan viikon päästä.

Yksin asuva Anja sahauttaa näytelmässä pääsiäisen aikaan talon vieressä olleen vanhan kuusen, jolloin puun sielut jäävät asunnottomiksi ja hakeutuvat Anjan seuraan.

Paikalle saapuu myös Anna. Hän on Anjan jo kuoollen veljen nuoruuden rakastetun tytär, jolle veli on testamentannut omaisuutensa.

– Olen aina ollut kiinnostunut mytologiasta ja myyteistä. Vanhempien sukulaisten kautta olen vielä elänyt sitä, että arjen puheissa on maagisuutta. Hämmäskätkä ei tapeta, leipä pitää jättää pöydälle oikein päin ja jos suuta syhyttää, vieraita on tulossa, Miettinen luettelee.

– Kun kristinusko tuli Suomeen, Länsi-Suomessa papit hakkauttivat uhrilehdot saman tien. Karjalassa ortodoksisuus, uskomukset ja myytit säilyivät rinnakkain tosi pitkään. Minusta on kiehtovaa, että ajattelussa on monia kerroksia. Ne lisäävät elämään mielenkiintoa.

Israel-tytöllä puoloitista vuotaa sitten debytoi Niina Miettinen oli kuusenkaaton aikoihin kirjoittamassa toista romaaniaan, kun näytelmä tuli väliin.

– Jonkin verran ne ovat toisiansa vaikuttaneet, vaikka ovatkin aika erilaisia. Tämän jälkeen minulla on tarkoitus jatkaa romaania kirjoittamasta.

Niina Miettinen on mukana näytelmäkirjailijoiden Teksti-yhteisössä, jolta esimerkiksi kaupunginteatteri kyselevät mahdollisia uusia tekstejä. Siellä Joensuun kaupunginteatte-

Pohjoiskarjalaistaustainen, Helsingissä asuva kirjailija ja kustannustoimittaja Niina Miettinen on kirjoittanut Joensuun kaupunginteatterille uuden näytelmän.

rin teatterinjohtaja **Vihtori Rämä** etsi näytelmää kahdelle naiselle. Miettinen otti yhteyttä, että hän on kirjoittamassa näytelmää murteella.

Joensuussa innostuttiin, ja nyt aletaan olla loppusuoralla ennen ensi-iltaa.

– Näyttää todella kiinnostavalta. Kun kirjoitan, mutta en ohjaa, siihen päälle tulee näyttelijöiden, työryhmän ja ohjaajan kautta toinen teos.

Miettisen ensimmäisessä näytelmässä oli paljon henkilöitä ja näyttelijöitä. Kuusenkaatajaisissa **Anna Ojanne** ja **Mirva Kuivalainen** tekevät näytelmän kaikki henkilöt. Osa henkilöistä toteutetaan äänen ja visuaalisuuden avulla.

Minusta on kiehtovaa, että ajattelussa on monia kerroksia.

– Jo lähtökohtaisesti halusin kirjoittaa joko monologin tai kahden hengen näytelmän. Miettinen on näytelmän teko prosessin aikana tavannut useamman kerran näytelmän koko työryhmää. Hän on ammatiltaan kustannustoimittaja ja työnsä kautta oppinut tekstin muokkaamiseen.

– Olen ole mustasukkainen omasta tekstistäni. Olen vain iloinen, että saan palautetta ja syntyy keskustelua. Prosessi on ollut mukava.

Niina Miettinen on kirjoittanut Pohjois-Karjalaan sijoittuvaa näytelmää Helsingissä. Mielellään on käväissyt, kaipaako hän kotiseutuun enemmän, koska asuu muualla.

– Tuleeko siitä etäisyyden vuoksi minulle vahvemmin kielellä ja mielen maisema? Jos eläisin ja kirjoittaisin siellä, olisiko minulla samanlaista kaipuuta sen alueen kieleen? Minulla on vahva kotiseutukaipu.

Tekstiin hän on kirjoittanut murteellisia ilmauksia, joita ei normaalipuheessa käytä.

– On jännä, että kirjoittaessa kuulen ne herkemmin. Romaanin ja näytelmän kirjoittaminen poikkeavat toisistaan Miettisen mielestä valtavasti.

– Esimerkiksi jännitteiden rakentaminen toimii toisin. – Draamaa kirjoitetaan puhuttavaksi. Puheen pitäisi johtaa toimintaan ja aiheuttaa sitä kautta jännitteitä näyttämölle. Proosassa voi tapahtua mitä vaan, vaikka henkilö ei sano sanaakaan tai edes liikahtaa.

Kustannustoimittajana Miettisen pitäisi olla jo työnsä kautta taju siitä, mikä tekstissä toimii ja mikä ei. Asiaa hän nimittää vitsaukseksi.

– Sehän minulle on ollut suurin koetinkivi, että miksi en ymmärrä olla kirjoittamatta, Miettinen nauraa.

– Ammatti ei tuo apua tai hel-

TIETOKULMA

Niina Miettinen

■ Syntynyt 1978. Aviomiessustannustoimittaja Mikko Rouhainen. 1- ja 4-vuotiaat lapset.

■ Kirjoittanut romaanin, kaksi näytelmää sekä kaksi kuunnelmaa.

■ Kirjoittaa parhaillaan toista romaania.

■ Filosofian maisteri. Valmistumassa dramaturgiksi Teatterikorkeakoulusta.

potusta vaan lisää itsekritiikkiä. Miettisen esikoisromaanin julkaisi Teos. Töitään hän tekee Otavalla.

– Tuntui tosi vaikealta ajatuksesta, että olisin aamun avaukseksi lätkäissyt kollegan puolelta romaanin kassarin. – Teoksessa ei ollut ketään kavereita. Tiesin, että siellä he voivat käsitellä sen täysin normaalina kässärinä.

Kun Kuusenkaatajaiset on saatu onnellisesti ensi-iltaan, Miettinen jatkaa toisen romaa-

ninsa kirjoittamista. Vaan miten on, joko sen oikean kuusen kaatajat ovat saaneet anteeksi?

– Siellä se kanto töröttää. Pääsiäislomalla just sitä katte-

lin. Ei sitä ois tarvinnu minun mielestäni kaataa, Miettinen nauraa.

Toisaalta, olisiko silloin syntynyt näytelmäkään.

Kuusenkaatajaiset ensi-illassa Joensuun kaupunginteatterin pienellä näyttämöllä 29. huhtikuuta.

Kuoleman luuta lakaisee lähiöitä

KIRJAT

ERIK AXL SUND
Lasiruumiit
Suom. Kari Koski.
Otava 2015. 411 s.

Erik Axl Sundin eli kahden ruotsalaiskirjailijan, **Jerker Erikssonin** ja **Håkan Axlander Sundquistin**, yhteistyönä syntynyt, palkittu *Varistytö*-trilogia on saanut jatkokseen uuden sarjan. Sen avusteoksen *Lasiruumiit* voi lukea vallon mainiosti itsenäisenä romaanina.

Lasiruumiit kuvaa alussa nuoria melankolian tuolla puolen, missä vaaniivat jos yvä masennus ja itsetuhoajatukset. Kuten jo romaanin alussa käy ilmi, ajatusten ja toteutuksen välillä on rakoon iskee death metal -artisti Nälkä, joka yrittää yllyttää musiikillaan itsemurhasta haaveilevat nuoret ottamaan lopullisen askelen. Hän viiltelee itseään keikoilla mattoveitsellä ja kutsuu sitä koputukseksi avoimeen oven.

Mutta kuka tuo mystinen, tavoittamaton ja sukupuoleton Nälkä oikeasti on?

Rikospoliisi Jens Hurtig yrittää estää kuoleman suurlihettilästä toteuttamasta misiotaan. Hänen ongelmansa on se, että vaikka hän voi yrittää estää murhaajaa murhaamasta toisia ihmisiä, kuinka estää ketään yksittäistä ihmistä tappamasta itseään? Ja voiko toinen ihminen oikeasti yllyttää sellaiseen tekoon?

Erik Axl Sundin mielestä voi. Hän marssittaa todisteeksi **Goethen** kirjromaanin *Nuoren Wertherin* kirj-

simykset vuodelta 1774 sekä unkarilaisen **Rezső Seressin** vuonna 1933 säveltämän pianokappaleen *Vége a világnak* eli **Billie Holiday** tunnuteksi tekemän *Gloomy Sunday*. Näiden kummankin sanottiin aikanaan laukaiseen itsemurha-aallon.

Murha-artisti Nälkä pyrkii samaan vielä suoraviivaisemmin keinoin: antamalla goot-tinuorille käytännön ohjeet ja yksityissävellyksen C-kasetilla, jonka kantaesityksen ja kertakunnon jälkeen lohduton teko olisi välittömästi toteutettava.

Dekkarissa kuoleman luuta lakaisee Tukholman lähiöitä ja liepeitä, mutta lopulta piiri pieni pyörä ja kutistunut Nälän ympärille. Ihmisvihaaja Nälkä johdattaa itse jäljittäjä luokseen. Aidon vihan täytyy perustua vihaan itseä kohtaan.

Poikkeuksellista kirjassa on syvä murhaajan ajatuksiin meneminen. Sund pakottaa lukijan rinnalleen kirvestä heiluttamaan ja katsomaan sen jälkeen vielä itseään peilistä. Näytän aivan paholaiselta ja pidän näkemästäni.

Kirjaa ei voi suosittelua varten rippä- tai ylioppilaslajaksi herkälle nuorelle, eikä kenellekään, joka on kiikun kaakun kuolemaa kohti kallallean.

Lasiruumiit ei siis ole mitään ihan harmitonta rikosvihdettä ajantappoon, vaan pikemminkin yritys ymmärtää masentuneiden nuorten itsemurhaviettiä.

PÄIVI ALASALMI

KOMMENTTI

Syksyllä ollaan viisaampia tulevaisuuden suhteen

Kimmo Nevalainen

Joensuun kaupunginteatterin viime vuoden taloussukellus on seurausta surkeitten sattuusten sarjasta. En ollenkaan epäile, etteivät esimerkiksi budjettien kirjaamatta jätetty lomapalkkavelka, siitä johtuva vääristymä rekrytoinnissa ja pitkät sairauslomat ole todellisia asioita.

Mutta kuinka talousseuran ta petti?

Vihtori Rämä aloitti teatterinjohtajana vuoden 2013 alusta. Johtamiskokemusta hänellä oli aikaisemmin jo Rovaniemeltä, joten sitä kautta taloussuunnann olisi pitänyt olla kunnossa.

Sattui vain käymään niin, että viime vuoden alusta vaihtuivat myös sekä kaupunginteatterin talousjohtaja että Pohjois-Karjalan teatteriyhdistyksen hallituksen puheenjohtaja.

Teatteriyhdistyksen hallitus valitaan poliittisin perustein teatterin henkilökunnan ulkopuolisten jäsenten osalta.

Uudeksi puheenjohtajaksi valikoitui kokoomuksen mandaatilla **Pasi Hartikainen**, joka esittäytyi viime kunnallisvaaleissa asunto-, sosiaali- ja terveysasioihin perehtyneenä poliitikkona. Kulttuuri- saati teatteri- ihmiseksi Hartikainen ei vaaliohjelmassaan profiloitunut.

Taloudesta hän toki oli valinnut kiinnostuneita. Tiukassa kaupungin taloustilanteessa Hartikainen olisi ollut valmi karsimaan tuloiloin vielä keskeneräisiä siltahankkeita.

Vanhojen muistelu on

joutavaa mutta ehkä myös opettavaisia ainakin sikäli, että vastaavaa taloussukun ja tietokatkoja teatterilla tuskin tänä vuonna tapahtuu – jos budjetti on laadittu oikein.

Korjausliikkeessään teatteri aikoo laatia ensi vuodeksi uuden strategian. Ensi vuodeksi siksi, että tämän vuoden osalta ohjelmistoa ei voi enää rukata.

Rämä on kaudellaan enää nähtynyt uudistaa ohjelmistoa muun muassa erilaisten yhteistuotantojen suuntaan. Kantaakin on otettu, klassik-

koja pantu uusiksi ja kantaesityksiä nähty. Kunnianhimoa ei ole puuttunut. Tänä vuonna mennään pitkälti paikallisiin teemoihin, mutta tuoreilla nimillä. Siitä **Niina Miettinen** ja syksyllä *Metsäjätin* ohjaava joensuulaistaustainen **Aleksi Meany** ovat hyviä esimerkkejä.

Kiinnostavaa on kuitenkin nähdä, millaisien ohjelmiston Rämä aikoo suunnitella kevätkaudelle 2016. Käännetäänkö piirun verran takaisin esimerkiksi farsien tai tuttuun ja turvallisten musiikkialien suuntaan vai jatketaan

ohjelmiston uudistamista edelleen.

Kysymyksen on lopulta pelkästään siitä, millaisen ohjelmiston teatterinjohtaja arvioi vetävän teatterin lisää katsojia. Niitä se nimittäin tarvitsee, kun suunta on ollut lievästi laskuvoittoinen.

Vaikka julkisrahoitteinen teatteri ei pelkillä pääsylippu-tuloilla eläkään, voisi kuvitella, että jatkossa julkisen rahan osuus pikemminkin pienenee kuin lisäänty.

Kirjoittaja on kulttuuritoimituksen esimies.